

Povzetek sestanka inštruktorjev in pripravnikov inštruktorjev markacistov (v nadaljnjem besedilu inštruktorji), ki je bil 25.05.2019 v Internacional Piknik Centru »PRI JURJU« v Kamniški Bistrici

Sestanka se je udeležilo 9 inštruktorjev, odsotnost so opravičili: Jože Rovan, Igor Mlakar, Uroš Vidovič, Katarina Kotnik in Boštjan Gortnar. Sestanku ni prisostvoval Albin Žnidarčič.

Sestanek se je pričel ob 9.45. Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Sprejem dnevnega reda
2. Poročilo o opravljeni izobraževalni dejavnosti v tekočem mandatu
3. Izvajanje A programa izobraževanja
4. Delavnica – tema: didaktični principi vodenja predavanj in praktičnega izobraževanja
5. Oblikovanje izhodišč za sprejem organizacijskih predpisov pri pripravi tečajev vseh stopenj
6. Tečaj B kategorije; dopolnitev pravilnika, priprava pisnega gradiva in preglednic, nove teme
7. Oblikovanje smernic za izobraževanje markacistov inštruktorjev v tekočem mandatu
8. Nevezan posvet inštruktorjev, vprašanja in odgovori, tekoča problematika

Sestanek je bil zaključen ob 13.40.

Ad 1.

Po krajši razpravi je bil dnevni red sprejet, **izvajanje dnevnega reda pa je bilo organizirano kot delavnica.**

Povzetek ni napisan v vrstnem redu, kot je potekala delavnica (sestanek), temveč po povezanih temah, kot so bile predvidena po dnevnem redu.

Sklepov na sestanku nismo sprejemali z glasovanjem, saj tak način dela ni predpisan in običajen, je pa v povzetku podano večinsko mnenje inštruktorjev, ki ga pristojni organi KPP PZS lahko obravnavajo kot **priporočilo s težo**. Posamezni razpravljavci niso eksplicitno navedeni, saj to ni namen povzetka.

Sestanki bi v bodoče potekali kot srečanja inštruktorjev izven uradnega okolja prostorov PZS, praviloma bi bili izobraževalni; na sestankih bi izmenjevali izkušnje, preverjali različna mnenja in pobude, krepili kolektivni duh in seveda usklajevali posamezne tekoče izobraževalne aktivnosti.

Usklajevanje - določanje vodij - med nosilci posameznih usposabljanj bi se opravilo v času sprejemanja razpisa, torej od decembra tekočega leta do najkasneje januarja naslednjega, ko bi bil razpis z lokacijami in datumi tudi uradno objavljen. Usklajevanje ne bi potekalo na način licitiranja, temveč v pogovoru oz. komunikaciji med inštruktorji, morebitno »mediacijo« pa bi vodili člani UO KPP. Nosilci usposabljanj bi bili predvsem inštruktorji, pripravniki bi se vključevali takrat, ko ne bi zagotovili dovolj zainteresiranih inštruktorjev (sklep OU KPP).

Tak način dela smo uporabili v letošnjem letu, rezultat je bil pozitiven, predvsem ker so afinitete posameznih inštruktorjev že poznane iz dosedanje prakse in je rezultat usklajevanja v znatni meri predvidljiv. Seveda pa je potrebno krog »vodij« širiti, da se razbremeni do sedaj najbolj obremenjene inštruktorje in usposablja nove, ki bodo lahko prevzemali vlogo nosilcev izobraževalnih akcij.

Ad 2.

V tekočem mandatu so bili organizirani štiri tečaji za markaciste A kategorije. Potekali so na Slivnici (vodja Bogdan Seliger), Javorniškem Rovtu (vodja Bogdan Seliger), v Domu na Gorah (vodja Boštjan Gortnar) in na Ermanovcu (vodja Igor Mlakar). Udeležilo se jih je preko 100 tečajnikov. Vsi so tečaj uspešno opravili.

Na Slivnici je bil tudi organiziran zaključek tečaja za markaciste po starem programu (B kategorija), ki ga je vodil Bogdan Seliger. Udeležilo se ga je več kot 20 markacistov.

V sedanjem mandatu je bilo izvedenih tudi osem obnovitvenih usposabljanj, ki so potekala v Murski Soboti, na Žavcarjevem vrhu, Uštah, Donački Gori, Domu na Čreti, Domu v Gorah, Gradišču pri Vipavi in Mrzlici. Usposabljanja so vodili inštruktorji Maksimilijan Kotnik, Uroš Vidovič, Zdravko Bodlaj, Bogdan Seliger, Alojz Pirnat in Boštjan Gortnar. Udeležilo se ga je približno 195 markacistov. Upošteva se še v letošnjem letu razpisane tečaje (Košenjak, Gora Oljka, Koča pri Jelenovem studencu) bo obnovitveno usposabljanje do sedaj v tem mandatu opravilo približno 270 markacistov.

Izvedena je bila tudi delavnica za načelnike markacistov, ki je bila 22. marca 2019 pred občnim zborom markacistov. Vodil jo je Bogdan Seliger.

Na Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni je bil 25. maja 2019 izveden tečaj za delo z motorno žago za markaciste A kategorije, ki so kandidati za B kategorijo. Udeležilo se ga je 27 udeležencev.

Odbor za usposabljanje KPP se je v tem mandatu sestal dvakrat.

Ad 3.

V dosedanjih 5 tečajih A programa se je izoblikovalo nekaj pogledov, ki potrjujejo dosedanjo prakso kot uspešno.

Tečaj A se izvaja v treh delovnih dneh, t.j. praviloma v petek popoldne, soboto in nedeljo do zgodnjega popoldneva. Obsega 60 delovnih (šolskih) ur, od katerih je 5 ur teoretičnih predavanj in 20 ur praktičnega prikaza s sprotnim preverjanjem znanja. Vključen je še tečaj prve pomoči v trajanju 3 šolske ure in izpit v trajanju 2 šolski uri.

Teme, ki jih morajo tečajniki obvladati, so:

- A1 Organiziranost markacistov in pripadajoči zakonski akti
- A2 Spoznavanje in varstvo gorske narave
- A3 Označevanje planinskih poti
- A4 Osnovno vzdrževanje planinskih poti
- A5 Postavljanje smernih tabel
- A6 Prva pomoč

Temo A3 se praviloma predava prvi dan. Po predavanju se opravijo teoretične vaje, med katerimi tečajniki izpolnjujejo skice markiranja, ki so vnaprej pripravljene – podobno kot pri CPP. Praksa je, da skice markiranja vključujejo situacije križanj (tip Y, tip X) planinskih poti s smernimi tablami in brez njih. Poudarek je tudi na markiranju, ko se križanju (križišču) približujemo ali pa ga zapuščamo, in markiranju, ko so na planinski poti bližnjice. Podobne situacije simuliramo tudi naslednji dan pri praktičnem delu, ko tečajniki samostojno postavljajo markacije. Te so v obliki lesenih ploščic z vijakom, ki se lahko pritisnejo na podlago (drevo). Vsak tečajnik prejme 8 ploščic (markacij), ki so

oštevilčene. Posedujemo 8 kompletov s številkami (1 do 8). Pri praktičnem delu inštruktor tečajnika sprti ocenjuje na posebnih ocenjevalnih listih.

Predlagamo prakso, da se tečajniku že v pripravi dokumentacije dodeli identifikacijska številka, ki je vpisana tudi na ocenjevalni list.

Število kompletov moramo povečati za štiri, ker se skupina izjemoma lahko oblikuje tudi z več udeleženci in zaradi zagotavljanja rezerve. Ocenjevalni listi pa se delno preoblikujejo v smeri preglednosti in praktičnosti (izpolnjevanje na terenu).

Risanje markacij je dejavnost, ki zahteva precej priprave. Priskrbeti moramo okrajke, deske, kartone, ploščate kamne in drug material, na katerega lahko tečajniki vadijo risanje markacij. V objavi tečaja je nujno določiti nomenklaturu za čopiče, ki naj jih tečajniki prinesejo s seboj, ali pa – kar je enotno mnenje inštruktorjev – KPP priskrbi primerne čopiče za vsakega tečajnika, kar ne bi predstavljalo prevelikega stroška za KPP.

Tema A2 je v nekem smislu nedonošenček, saj je bila v taki obliki, kot je sedaj, vključena v Predmetnik na »zahtevo« Odbora za usposabljanje in preventivo pri PZS. Temo bi ohranili, lahko pa jo naslonimo na temo A4 (Osnovno vzdrževanje planinskih poti) z vidika ohranjanja narave pri delu na poteh. Tako pridobimo za predavanje nekaj časa, ki ga za temo vzdrževanja primanjkuje. Seveda pa moramo pri tej temi dati mnogo več poudarka praktičnemu delu.

Pokazalo pa se je tudi kot učinkovitejše, če praktično delo za A4 izvajamo na poti, ki ni planinska in je po možnosti zapuščena gozdna pot. Tam lahko tečajniki v večji meri kot na planinski poti prakticirajo čiščenje poti, odstranjujejo ovire na poti, je tudi več erozije, ki jo povzroča voda brez urejenih odvodnjavanj, itd. Teh »danosti« pa na planinskih poteh primanjkuje.

Tema A5 – smerne table se izvaja dobro. Več pozornosti pa je treba posvetiti temu, da imajo tečajniki dovolj dela. V ta namen je zaželen dogovor s planinskimi društvi s tistega področja, da bi na tečaju postavljali ali sanirali več drogov in smernih tabel, ki so potrebne na »društvenih planinskih poteh«.

Tečajniki so izrazili željo, da bi v okviru razpoložljivega časa uredili še kakšno obstoječo planinsko pot, ki je potrebna ureditve. Temu se vsekakor ne nasprotuje ob zahtevi, da ni okrnjen izobraževalni proces. Primeren pa je edino čas, ko se ocenjujejo izpitne naloge – t.j. dobri dve uri.

Praksa je pokazala, kako pomembno je smiselno oblikovati skupine tečajnikov, ki so dodeljene v skrb posameznemu inštruktorju, ki sodeluje na tečaju. To se lahko stori že v času priprave tečaja, še bolje pa prvi večer, ko vodja (inštruktorji) dobijo uvid v temperament in preference posameznega tečajnika. Cilj je oblikovati enako dinamične in intelektualno izenačene skupine, predvsem pa se upoštevajo kriteriji:

- tečajniki iz istega PD so razdeljeni po različnih skupinah,
- ženske (dekleta) so enakomerno razporejene po skupinah
- starostna struktura naj bi bila po skupinah enakomerno porazdeljena (povprečne starosti skupin naj bi bile izenačene)

Skupina naj bi štela največ 8 tečajnikov.

Ocenjevanje izpitnih nalog je pokazalo, da je izpitni test prelahak in ne odraža znanja in perspektivnosti posameznega tečajnika, saj je povprečna ocena 4+. Izpitni test je potrebno prenoviti v smeri povečanja zahtevnosti.

Ad 4.

Delavnico je pripravil in vodil inštruktor Maksimilijan Kotnik. Cilj delavnice je bil izobraziti inštruktorje v večini uspešnega vodenja predavanj. Tematike še nismo obravnavali na inštruktorskih sestankih in je bila glede na nivo didaktičnih sposobnosti v praksi videnih predavanj zelo potrebna obravnava.

Udeležence je predavatelj v uvodu ohrabil z mislijo, da... »Ne veš, kaj zmoreš, dokler ne poskusiš«.

Predavatelj je temo razdelil na posamezne sklope, in sicer:

- splošne informacije o predavanju,
- priprava prostora,
- obvladovanje treme,
- učna ura (govor, gibanje, čas).

V naslednjih vrsticah je zabeleženih nekaj dejstev in misli o predavanju, predavateljih in udeležencih, kot jih je nanizal predavatelj.

Prvih 5 do 7 sekund pogovora odloča, ali vas bo sogovornik poslušal ali ne. Simpatičnost predavatelja je v začetku pomembnejša od besed.

V našem spominu ostane:

20 % tega, kar preberemo,

30 %, kar slišimo,

40 % tega, kar vidimo,

50 % tega, kar povemo,

60 %, kar storimo,

90 % tega, kar vidimo, slišimo, povemo in storimo.

Priprava prostora

- udobna namestitve
- zorni kot slušateljev in predavatelja
- postavljanje projektorja in učil
- svež zrak

Obvladovanje treme

- dobro poznamo vsebino predstavitev
- vadimo nastop
- vzpostavimo dober odnos s poslušalci
- uporabimo avdiovizualne pripomočke in pred nastopom preverimo delovanje
- uporabimo lastni stil
- pravilno (globoko) dihamo
- zavedamo se, da imamo ustrezna znanja, spretnosti in informacije, ki jih poslušalci želijo slišati
- smo udobno in primerno oblečeni

Učna ura

- pozdrav, predstavitev sebe in ostalih sodelujočih inštruktorjev
- uvod: tema in cilj učne ure

- glavni del: razložiti, predstaviti in demonstrirati temo
- zaključek: kratka ponovitev teme – da ne pozabim, predlogi udeležencev za naprej

Gibanje in kretnje predavatelja

- obvladujemo telo
- manjši skupini gledamo v oči, večji v obraz, v večjem avditoriju določimo sektorje in pozornost preklapljammo med njimi
- kretnje rok naj bodo vidne
- rok nimamo na hrbtu, prekrizanih, visečih, spuščeni, ne stiskamo pesti, žugamo, tolčemo...

Način govora

- ne prehitro – vtis negotovosti
- dovolj glasno, da nas razumejo
- ne monotono – dolgočasimo
- glede na poudarke teme spreminjamo hitrost, višino in jakost glasu; z glasom izražamo samozavest in odločnost

Prikaz podatkov

- podatke, ki so v osnovi nepredstavljeni, obrazložimo s praktičnimi in razumljivimi analogijami (hitrost svetlobe je 300.000 km/s - v sekundi bi svetloba 7 x obšla zemljo) ali (v Sloveniji imamo 10.000 km planinskih poti - razdalja od Ljubljane do Vladivostoka; pešec bi za pot potreboval 2208 ur ali 92 dni hoje pri hitrosti 5 km/h)

Čas predavanja

- povemo, kaj lahko tečajniki pričakujejo glede dolžine predavanja
- držimo se predvidenega časa predavanja, tudi za ceno skrajšanja kakšne teme

Ad 5.

V praksi se je pokazala neenotna praksa pri pripravi - organizaciji - posameznih izobraževalnih usposabljanj. Dejavniki, ki pri tem izstopajo, so predvsem kadrovski. V procesu priprave tečaja sodelujejo vodja usposabljanja (inštruktor), strokovni sodelavec KPP PZS, sodelujoči inštruktorji, vodja skladišča, vodje odborov, nemalokrat pa tudi načelnik KPP. Vodje tečajev izvajajo prakse, ki večkrat niso usklajene in primerljive med seboj. Nimamo zapisa, akta ali navodila, kdo je dolžan kaj opraviti, v kakšnem času in katere naloge.

Priprava posameznega usposabljanja je zahteven organizacijski zalogaj. Potrebujemo orodja mrežnega planiranja v pripravi »obveznega navodila«, v katerem bodo natančno opredeljene naloge, izvajalci in roki za izvedbo. V letošnjem letu bi tak akt realno lahko pripravili in ga sprejeli na IO KPP.

Ad 6.

Program usposabljanja s svojo prilogo Posebni pogoji in izobraževalne zahteve opredeljuje, da se tečaj za B kategorijo opravi v 2 sklopih po 30 šolskih ur (petek – nedelja). To predstavlja 60 šolskih ur. Če prištejemo še 30 ur za program A, ki je pogoj za pristop k B programu, mora markacist za pridobitev B kategorije opraviti 90 ur izobraževanja. Stari program za markacista, ki je primerljiv s sedanjo B kategorijo, je »zahteval« le 60 ur izobraževanja.

V novi B program so vključene nove teme (osnove orientacije, uporaba planinskih zemljevidov, delo z GPS napravami, vremenoslovje in vodenje odseka markacistov pri PD), ki jih predhodni program ni vseboval, vendar to dejstvo po mnenju večine inštruktorjev, prisotnih na srečanju, ne opravičuje tako enormnega povečanja potrebnih izobraževalnih ur. Prevladalo je večinsko mnenje, da se program lahko izvede v 40 urah (dva seminarja v soboto in nedeljo). Kraj izvajanja obeh sklopov je lahko različen, izvede pa se lahko tudi na »zvezni akciji«, kjer se predvideva delo z lesom (letos Komarča). Predvsem pa je bilo poudarjeno, da je število izobraževalnih ur za »delo z lesom« prebogato in se lahko tema uspešno izvede v krajšem času. V pripravi tehničnega gradiva in ostalih izobraževalnih materialov za B kategorijo se pobuda detajlno pretehta in ob oceni upravičenosti tudi realizira.

Ad 7.

Smernice za izobraževanje markacistov inštruktorjev še niso sprejete. Te naj bi do konca septembra pripravil OU PZS. Na temelju smernic, ki jih potrdi IO KPP, se pripravi Program izobraževanja, predmetnik in razvid izobraževalnih zahtev (kurikulum). V pripravi sodelujejo ustrezni strokovni organi PZS. Po potrebi se povabi tudi druge organe in institucije, ki bi lahko tvorno sodelovale in pripomogle k izdelavi kvalitetnega programa.

Pristopiti moramo tudi k takojšnjemu izobraževanju inštruktorjev markacistov za delo in predavanja z novimi temami. Nalogo bomo opravili v sodelovanju z inštruktorji iz drugih komisij PZS, ki se lahko aktivno vključijo v izobraževanje s temami, kot je določeno v aktih KPP.

Ad 8.

Inštruktorji so v tej točki razpravljali predvsem o tekoči kadrovski problematiki. Izpostavljen je bil primer inštruktorja pripravnika Eda Tomšiča, ki po večletnem pripravništvu še nima zaključenega statusa inštruktorja markacista.

Ugotovljeno je (ali pa te informacije niso poznane), da v aktih KPP nimamo eksplicitno opredeljeno, kako pripravništvo poteka, tj. rokov za posamezna dejanja, določanja mentorjev, njihovih nalog pri spremljanju pripravništva, določanja obveznosti in teme izpitne naloge, časa pripravništva, določanja uspešnosti pripravništva, itd. O tem se uradno ne ve dosti. To je področje, ki ga je potrebno pričeti urejati brez odlašanja. V primeru, da tak akt obstaja, ga je treba objaviti.

Sicer pa inštruktorji menijo, da pripravnika inštruktorja Gabrijel Podobnik in Edo Tomšič izpolnjujeta zahteve za promocijo v inštruktorja. Predlog za Eda Tomšiča je bil že posredovan na IO KPP s strani njegovega mentorja, inštruktorja markacista Maksimilijana Kotnika. Vprašanje izpitne naloge, ki naj bi jo pripravil, in drugih nejasnosti naj nemudoma razreši komisija, ki je bila posebej imenovana za ta primer.

Sestanek je vodil in pripravil povzetek

Vodja OU KPP pri PZS
Janko Šeme

Slovenski Javornik, 04.07.2019